

## VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Annettu Helsingissä 1 päivänä maaliskuuta 2000

Päätös nro 8/2000

**Asia** Irtisanomista ja virantoimituksesta pidättämistä koskeva oikaisuvaatimus

### **Päätös, johon haetaan oikaisua**

Ruskeasuon koulun johtokunnan 2.2.1999 tekemä päätös, jolla A on irtisanottu ja pidätetty virantoimituksesta.

### **Oikaisuvaatimus**

A on vaatinut päätöksen kumoamista.

### **Asian käsittely**

Ruskeasuon koulun johtokunta on antanut asiasta vastineen ja A sen jälkeen vastaselityksensä.

### **Virkamieslautakunnan ratkaisu**

#### ***Perustelut***

Ruskeasuon koulun johtokunnan päätöksellä 2.2.1999 apulaisjohtaja A:n virkasuhde on irtisanottu valtion virkamieslain 25 §:n 2 momentin nojalla ja saman lain 40 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla A on pidätetty välittömästi virantoimituksesta.

Valtion virkamieslain 14 §:n 1 momentin mukaan virkamiehen on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä. Hänen on noudatettava työnjohtaja valvontamääräyksiä. Lain 25 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen ei saa irtisanoa virkasuhdetta virkamiehestä johtuvasta syystä, ellei tämä syy ole erityisen painava. Lain 40 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan virkamies voidaan pidättää virantoimituksesta välittömästi irtisanomisen jälkeen, jos irtisanomisen perusteena oleva teko tai laiminlyönti osoittaa virkamiehen siinä määrin soveltumattomaksi tehtävänsä, ettei virantoimitusta voida jatkaa tai jos virantoimituksen jatkuminen irtisanomisajan voi vaarantaa kansalaisen turvallisuuden.

Tällöin virkamiehellä on kuitenkin oikeus irtisanomisajan palkkaa vastaavaan korvaukseen.

### *Selvitys tapahtumista*

Irtisanomista koskevan päätöksen mukaan A on toistuvasti ja useista johtajan antamista suullisista huomautuksista ja johtokunnan 28.1.1997 antamasta kirjallisesta huomautuksesta huolimatta rikkonut virkamieslain 14 §:n määräyksiä laiminlyömällä tehtävien asianmukaisen hoitamisen, viivyttämällä ja jättämällä noudattamatta työnjohto- ja valvontamääräyksiä. Edelleen päätöksen mukaan A ei ole myöskään käyttäytynyt asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla. Johtokunta on päätöksessään katsonut, että A:n toiminta ja käyttäytyminen on aiheuttanut Ruskasuon koulun toiminnassa ja johtamisessa sellaisia äärimmäisiä ja sovittamattomia yhteistyövaikeuksia sekä vakavan luottamuspuolan, joita ei ole voitu useita vuosia jatkuneista yrityksistä huolimatta ratkaista, ja joiden perusteella irtisanomiseen on valtion virkamieslain 25 §:ssä tarkoitettu erityisen painava syy. Turvatakseen koulun toiminnan häiriöttömän jatkumisen johtokunta pidätti A:n virantoimituksesta irtisanomista koskevan päätöksen tiedoksisäämisestä lukien.

Päätöksen liitteenä olevassa 17.6.1998 päivätyssä kirjelmässä opetushallitukselle johtokunta toteaa, että esimerkkinä A:n sitoutumattomuudesta työhönsä on, ettei hän kehotuksesta huolimatta tehnyt toukokuun 1998 loppuun mennessä lukuvuoden 1998 - 1999 lukujärjestystä ja työsuunnitelman luonnoksia. Hän ei myöskään toimittanut opettajille uutta kyselylomaketta lukuvuoden 1998-1999 suunnittelua varten, vaikka oli nimenomaisesti johtokunnalta saanut tällaisen toimeksiannon. Edelleen kirjelmässä todetaan, ettei A ole antanut johtokunnan pyytämää selvitystä opetustoimen vuoden 1997 palkkasumman ylityksestä.

Päätökseen on myöskin liitetty Uudenmaan työsuojelupiirin raportti Ruskeasuon koululla 18.3.1998 tehdystä työsuojelutarkastuksesta. Raportin mukaan koulun johtamisessa on esiintynyt ongelmia vuodesta 1996. Ne uhkaavat perustyön sujumista ja sitä kautta myös henkilöstön työ- ja toimintakykyä.

A on oikaisuvaatimuksessaan kiistänyt irtisanomisen perusteena olevat seikat. Ruskeasuon koulun kaltaisessa koulussa, jossa on 19 opetusryhmää, joissa on 135 oppilasta ja 33 opettajaa, lukujärjestyksen laatiminen toukokuun loppuun mennessä on mahdoton tehtävä. Lukujärjestys ja työsuunnitelma on mahdollista laatia aikaisintaan kesäkuussa, jolloin tiedossa on lukujärjestyksen kannalta sellaiset oleelliset tiedot kuten perusopetusryhmät ja niiden koot sekä niissä noudatettavat opetussuunnitelmat, yläasteen oppilaiden valinnaisainevalinnat, uudet opettajat jne.

Opettajille osoitetut lukuvuoden 1998-1999 suunnittelua varten tarvittavat kyselylomakkeet A oli toimittanut opettajille hyvissä ajoin opettajien suunnittelukokouksen mukaisesti. Johtaja B oli yhdessä opettaja C:n kanssa laatinut tarkennetun kyselylomakkeen, johon C:n tuli tehdä vielä joitain tarkennuksia. A ei kuitenkaan saanut tuota korjattua kyselylomaketta kuin vasta aivan toukokuun lopulla. Kaikki opettajat saivat kuitenkin esitettyä toivomuksensa ja näkemyksensä lukujärjestyksen suhteen eikä kukaan ollut tyytymätön tehtyihin lukujärjestyksiin.

Palkkasumman ylityksen selvittämisen osalta A oikaisuvaatimuksessaan toteaa, ettei ole johtokunnalta saanut minkäänlaista kehotusta selvityksen antamiseen. Palkkausmenot määräytyvät virkaehtosopimuksen ja johtokunnan ja opetushallituksen hyväksymän työsuunnitelman mukaan. Palkkausmenoista ovat vastuussa koulun johtokunta ja johtaja.

Koulun johtokunta on 4.5.1998 päivätyllä kirjeellä tiedustellut opetushallitukselta mahdollisuutta sijoittaa A opetushallitukseen projektitehtäviin. Hänelle on myös tarjottu mahdollisuutta siirtyä erityisluokanopettajan virkaan. Opetushallitus on ilmoittanut, ettei sillä ole sellaisia tehtäviä joihin A voitaisiin sijoittaa. Erityisluokanopettajan virkaan siirtämistä koskevaan esitykseen A ei ole katsonut voivansa ottaa kantaa.

Uudenmaan työsuojelupiirin tarkastusraportin osalta A oikaisuvaatimuksessaan toteaa, ettei siinä missään vaiheessa ole väitetty, että A olisi syypää tulehtuneeseen tilanteeseen.

A on liittänyt oikaisuvaatimuksensa oheen Ruskeasuon koulun kuudentoista opettajan allekirjoittaman lausunnon, luottamusmiehen lausunnon sekä koulun yhdentoista entisen opettajan allekirjoittaman lausunnon, joissa ihmetellään apulaisjohtaja A:ta kohtaan johtokunnan taholta esitettyjä syytöksiä.

Ruskeasuon koulun johtokunta oli 10.2.1998 tekemällään päätöksellä antanut A:lle kirjallisen varoituksen, jonka syynä oli A:n yhteistyöhaluttomuus koulun johtoryhmätyöskentelyssä, työtehtävien laiminlyönti ja ohjesäännön vastainen menettelytapa virkavapausasiassa. Virkamieslautakunta on päätöksellään 25.11.1998 kumonnut johtokunnan edellä mainitun päätöksen. Virkamieslautakunta on päätöksessään katsonut, ettei A ole toiminut kirjallisen varoituksen perusteena mainituissa tapauksissa vastoin hänelle kuuluvia virkavelvollisuuksia, eikä kirjallisen varoituksen antamiselle ole siten ollut laillista perustetta. Korkein hallinto-oikeus on päätöksellään 17.6.1999 taltio 1618 pysyttänyt virkamieslautakunnan päätöksen voimassa.

### *Oikeudellista arviointia*

#### Johtokunnan kokoonpano

A on oikaisuvaatimuksessaan todennut, että syksyllä 1998 nimitetty johtokunta on tuolloin voimassa olleen lain mukaan ollut laiton, koska siinä on ollut vain kaksi oppilaiden huoltajaa. Johtokunnassa on edelleen uuden lain voimaantultua ollut vain kaksi oppilaan huoltajaa ja yksi, jonka lapsi on lähtenyt koulusta jo keväällä 1997.

Opetushallitus on nimennyt johtokunnan elokuussa 1998. 1.1.1999 tuli voimaan perusopetuslaki (629/1998), jolla muun ohella kumottiin kuulovammaisten ja näkövammaisten sekä liikuntavammaisten koulujen johtokuntia koskevat säännökset. Kun otetaan huomioon koulun selvitys johtokunnan kokoonpanosta, ei johtokunnan kokoonpano ole lainvastainen.

## Esteellisyys

Asiakirjoista ilmenee, että koulun johtaja B ei ole osallistunut irtisanomista koskevaan päätöksentekoon. Hän ei myöskään saadun selvityksen mukaan ole osallistunut oikaisuvaatimuksen kohteena olevan päätöksen valmisteluun. Päätös ei siten ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä.

## Irtisanominen

Irtisanomispäätöksessä ja sen liitteissä on useaan kertaan tuotu esiin yhteistyövaikeudet ja luottamuspuola apulaisjohtajan ja johtokunnan välillä. Asiakirjoissa ei kuitenkaan ole tuotu tarkemmin esiin miten vaikeudet ovat ilmenneet ja miten ne ovat haitanneet koulun toimintaa ja sen johtamista.

Uudenmaan työsuojelupiirin tarkastuspöytäkirjasta 24.3.1998 ilmenee, että koulun johtamisessa on esiintynyt ongelmia vuodesta 1996. Työsuojelutarkastajat velvoittivat koulun ylimmän johdon ryhtymään johtamisen ongelmien poistamiseksi pikaisesti toimenpiteisiin, joilla turvataan johtajien ja muun työyhteisön työ- ja toimintakyky. Työsuojelutarkastajat pitivät tärkeänä, että opetushallitus koulun toimintaa ohjaavana viranomaisena seuraa aktiivisesti tilanteen kehitystä ja avustaa johtokuntaa ratkaisemaan lukkiutuneen tilanteen. Työsuojelutarkastajat eivät kuitenkaan ottaneet kantaa siihen, mistä ongelmat ovat johtuneet.

A on toimialajohtajien työnkuvauksen mukaan opetustoimen pedagoginen asiantuntijajohtaja. Hänen tehtävänä on muun muassa johtaa opettajakuntaa ja vastata sen toiminnasta sekä työsuunnitelmasta, huolehtia opetussuunnitelmien kehittämisen jatkuvuudesta.

Kirjeessä opetushallitukselle 17.6.1998 on tuotu esiin, ettei A ole määräaikaan mennessä tehnyt työsuunnitelmaa ja lukujärjestystä, ettei hän ollut toimittanut opettajille korjattua kyselylomaketta seuraavan lukuvuoden suunnittelua varten ja ettei hän ole toimittanut selvitystä palkkasumman ylityksestä. A on kuitenkin tuonut esiin, että työsuunnitelmaa ja lukujärjestyksen tekemistä varten tarvittavat tiedot eivät ole olleet tiedossa määräaikaan mennessä hänestä riippumattomista syistä. Hän ei myöskään ole voinut toimittaa opettajille johtajan haluamalla tavalla korjattua kyselylomaketta, koska ei ole sitä riittävän ajoissa saanut. Asiassa ei ole myöskään näytetty, että hänelle olisi johtokunnan taholta annettu tehtäväksi selvityksen antamista palkkasumman ylityksestä, josta viimekädessä vastaa koulun johtokunta. Asiakirjoista ei ilmene, että koulun opettajat tai oppilaiden vanhemmat olisivat olleet tyytymättömiä apulaisjohtajan toimintaan. Asiassa ei ole siten näytetty, että A:n toiminta täyttäisi erityisen painavan syyn vaatimuksen

Edellä mainituilla perusteilla Ruskeasuon koulun johtokunnalla ei ole ollut lainmukaista perustetta A:n irtisanomiseen ja virantoimituksesta pidättämiseen.

## **Päätös**

Oikaisuvaatimus hyväksytään ja irtisanominen sekä virantoimituksesta pidättäminen kumotaan.

## **Sovelletut lainkohdat**

Valtion virkamieslaki 14 § 1 momentti, 25 § 2 momentti ja 40 § 2 momentti 4 kohta.

## **Muutoksenhaku**

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Virkamieslautakunnan päätös oli tulos äänestyksestä, jossa enemmistön muodostivat puheenjohtaja Sahi, jäsenet Paanetoja, Kulla, Sipiläinen, M. Nieminen sekä Salo ja vähemmistön jäsenet Äijälä ja A. Nieminen. Asian esittelijä Anneli Tulikallio.

## **Eri mieltä olleiden jäsenten Äijälä ja A. Nieminen lausuma:**

Johtokunnan kokoonpanon laillisuutta koskevalta osin olemme samaa mieltä kuin virkamieslautakunnan päätös.

Ruskeasuon koulun tekemän irtisanomispäätöksen perusteena ovat pitkään jatkuneet yhteistyövaikeudet ja luottamuspula sekä A:n ja koulun johtajan B:n että A:n ja koulun johtokunnan välillä. Uudenmaan työsuojelupiirin tarkastuspöytäkirjan 24.3.1998 mukaan koulun johtamisessa on esiintynyt ongelmia vuodesta 1996. Työsuojelutarkastajat velvoittivat koulun ylimmän johdon ryhtymään johtamisen ongelmien poistamiseksi pikaisesti toimenpiteisiin, joilla turvataan johtajien ja muun työyhteisön työ- ja toimintakyky. Työsuojelutarkastajat pitivät tärkeänä, että opetushallitus koulun toimintaa ohjaavana viranomaisena seuraa aktiivisesti tilanteen kehitystä ja avustaa johtokuntaa ratkaisemaan lukkiutuneen tilanteen.

Opetushallitus, jonka toimivaltaan A:n irtisanominen kuului 31.12.1998 asti, ryhtyi toimiin A:n virkasuhteen irtisanomiseksi. Opetushallitus selvitti tilannetta ja erityisen painavan syyn täyttymistä ottaen huomioon koulun johtamiseen ja työyhteisöön liittyvät ongelmat. Opetushallituksen muistioista ilmenee, että opetushallituksen koulun toimintaa ohjaavana viranomaisena saaman selvituksen mukaan johtamis- ja yhteistyövaikeudet ovat A:sta johtuvia. Opetushallituksen valmistelussa on katsottu irtisanomisperusteen olevan olemassa. Irtisanomistoimivalta on siirtynyt Ruskeasuon koululle 1.1.1999 lukien eli ennen kuin opetushallitus on ehtinyt tehdä asiasta päätöstä.

Johtokunta on useaan kertaan suullisilla huomautuksilla ja 28.1.1997 antamallaan kirjallisella huomautuksella kiinnittänyt A:n huomiota häneltä edellytettävään käyttäytymiseen ja virkavelvollisuuksien noudattamiseen. Katsomme, et-

tä johtokunnan esittämiä tietoja A:n käyttäytymisestä ja yhteistyövaikeuksista on pidettävä uskottavina. Tämän vuoksi katsomme tulleen näytetyksi, että johtamisongelmat ja yhteistyövaikeudet johtuvat A:sta. A ei ole muuttanut käyttäytymistään, vaikka johtokunta on toistuvasti kiinnittänyt hänen huomiotaan siihen.

Irtisanomispäätöksen perusteena olevaa käyttäytymistä on arvioitava kokonaisuutena. A ei ole käyttäytynyt valtion virkamieslain 14 §:n mukaisesti asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla. Johtokunta on joutunut toistuvasti puuttumaan A:n menettelyyn ja käyttäytymiseen, mikä on aiheuttanut koulussa vakavia työyhteisöllisiä ongelmia.

Irtisanomisperusteen painavuutta arvioitaessa ulkopuolisten tahojen lausunnoille tai arvioinneille ei voida antaa merkitystä. Sillä, että osa opettajista on allekirjoittanut kirjelmän A:n puolesta, ei siten ole merkitystä. Myöskään oppilaiden vanhempien mielipiteillä ei ole merkitystä asiassa.

Katsomme, että asiasta käytettävissä olevaa selvitystä kokonaisuutena arvioiden A ei ole käyttäytynyt apulaisjohtajalta edellyttävällä tavalla. A:n irtisanomispäätöksestä ilmenevät laiminlyönnit ovat johtaneet koulun toimintaa häiritsevään vakavaan luottamuspulaan. A:n irtisanomiseen on siten laissa tarkoitettu erityisen painava syy.

Hylkäämme oikaisuvaatimuksen.